

Peter Brandt -
Post Trauma Documents
17.9 - 6.11

Texter till verk i utställningen:

Peter Brandt

Selini Halvadaki/Annarosa Krøyer Holm

Jane Jin Kaisen

Tomas Lundme Lagermand

Aukje Lepoutre Ravn

Annelise Schübeler

I samband med Peter Brandts utställning på Västerås konstmuseum utkommer boken *Post Trauma Documents*, med utförligare texter av ovanstående skribenter.

I den ges perspektiv på och analyser av Peter Brandts arbete kring kön, trauma, minne och konsthistoriskt material.

Peter Brandt, *Post Trauma Documents*, 124 sidor, inbunden, 2016.

I varje bok finns ett unikt textilt verk av Peter Brandt.

Peter Brandt - *Post Trauma Documents* 17.9 - 6.11 2016

Post Trauma Documents (2011-2015), tar sin utgångspunkt i en personlig händelse. Under en stipendievistelse vid det Danska Institutet i Rom 2002, överfölls och misshandlades konstnären Peter Brandt nära till döds av en okänd gärningsman.

Han föll offer för ett helt oprovocerat våld. Kommentarer från omgivningen var i flera fall, ”Varför slog du inte tillbaka?” Kanske en inte alltför ovanlig reaktion på hur en man förväntas bete sig. Peter Brandt har under många år arbetat med, som han uttrycker det: ”*Maskulinitet i ett historiskt, socialt och kulturellt perspektiv - med särskild fokus på kön och traumatisk erfarenhet*”.

Utställningen innehåller verk från 2000-2016 med inriktning på Peter Brandts arbete kring trauma och förlusten av identitet. Därutöver andra verk, som ger perspektiv på och nyanserar bilden av Brandts sätt att arbeta, som har sitt ursprung i 1970-talets feministiska konst. Den fick honom att på allvar analysera maktstrukturer både i samhället och inom den privata sfären. Som konstnär står han i dialog med olika former av teoretiskt tänkande, som feministisk teoribildning, studier i maskulinitet, traumateori och konsthistorien.

Från en feministisk utgångspunkt lyfter Peter Brandt fram angelägna ämnen och frågeställningar i sina verk, bland annat kring normer och identitet.

Västerås konstmuseum vill att verksamheten på olika sätt ska spegla aktuella diskussionsämnen i samhället, därför är det betydelsefullt att få visa *Post Trauma Documents*.

Den är Brandts första soloutställning i ett svenskt konstmuseum, en mitt-i karriären-utställning. I samband med den ger han ut en bok med ett omfattande text- och bildmaterial som speglar hans konstnärskap under 20 år. Västerås konstmuseum hälsar Peter Brandt varmt välkommen!

Peter Brandt är född 1966 i Köpenhamn, där han också är bosatt och verksam.

Han är utbildad vid Det Kongelige Danske Kunstakademi i Köpenhamn och vid Kungliga Konsthögskolan i Stockholm.

Utställningen genomförs med stöd av Statens konstfond

STATENS KUNSTFOND

Marilyn & Me (2000)

Det var med projektet *Marilyn & Me* som Peter Brandts arbete med hur kön representeras tog form på allvar.

Det blev samtidigt startpunkten för det dialogiska arbetssätt, som sedan dess har präglat hans arbete.

Han använder feministiska utgångspunkter i sin konst, som användandet av den egna kroppen och personliga erfarenheter.

I de senare årens verk sätts konstematiken in i ett sammanhang, som bl a inkluderar teoretiska texter.

Peter Brandt: Marilyn and Me, Lambda Print, 60 x 60 cm. 2000

So Help Me Peter (2005)

Brandt använder sin teaterutbildning i den performativt baserade fotoserien *So Help Me Peter...* som refererar till den amerikanska konstnären Hannah Wilkes performance- och fotoserie *So Help Me Hannah*, där hon uppträdde naken med högklackade sandaletter och med en pistol som enda rekvisita. Hon är på samma gång både objekt och subjekt.

Hos Brandt är den nakna, muskulösa manskroppen i rörelse, fallande eller springande, med pistolen redo i handen. Pistolen är en fallossymbol och representerar samtidigt den stereotypa föreställningen om våld som är något som främst utövas av män.

I Brandts fotoserie ansas våldet i nästa rörelse, men den mjuka penisen påminner om att även det manliga könet är sårbart och att våldet kan vändas mot den maskulina kroppen. Bildernas budskap blir på så sätt dubbeltydiga.

I Died In Italy But No One Knows It (2007-10)

I Died In Italy But No One Knows It är en undersökning av traumat efter ett våldsamt överfall som Brandt utsattes för under en vistelse i Rom 2002.

I utställningen visas flera verk från projektet: *Pain in The Eye* (2009), *Anxiety Object Series (Brain)* (2010), *Present Tense* (2002/10), *Contusions* (2010), *States of Being* (2010) och *After* (2002/10).

Pain in The Eye (2009)

Pain in The Eye handlar om det överfall Brandt utsattes för i Rom 2002.

I boken beskrivs händelseförloppet under misshandeln med berättande och sakliga termer. Som granskningen av Brandt på polisstationen. Reducerad till ett objekt.

Den senare upplevda känslan över förlusten av självkänsla och kroppslig integritet. Hela berättelsen sätts in i ett sociokulturellt perspektiv.

”Våld är, som Brandt uttrycker det på ett ställe i boken, något vi tar för givet att det finns i samhället, men som vi likväl förnekar den konkreta förekomsten av och det faktum att det kan hända en själv.”

Bild: Utställningsinteriör Västerås konstmuseum

After (2002/10)

En väsentlig del av utställningens verk har tillkommit på ett performativt sätt, som pekar tillbaka på Peter Brandts bakgrund inom teatern och performancegenren. Det performativa uttrycket är närvarande, knappt märkbart, i den seriella snapshot-serien *After*. Den består av 22 skakiga och oskarpa färgfotografier, som Brandt tog av sig själv i badrummet ett par veckor efter överfallet. Bilderna är dåligt belysta och ofokuserade, men inte desto mindre ser man en blodröd t-shirt, ett blåslaget öga och en svullen kind. Våldet är i allra högsta grad inpräntat i ansiktet och den nedslagna blicken. Seriens närmast smärtskyllna poseringar, ger uttryck för ett desperat sökande efter den rena, skarpa, spegelbilden av jaget och kroppen, som kan dokumentera existensen av det "gamla" jaget. "Före-jaget". Att gå tillbaka till "hur det var tidigare" är mycket karakteristiskt för en traumatiserad person.

Människor som konfronterats med sin egen dödlighet, försöker senare ofta förtränga detta med en önskan om att oberörda kunna återvända till sitt "gamla jag". Behovet av att återupprätta det "gamla jaget" är också en kärnpunkt i traumaprocessen. Verket *After* representerar därför något mycket centralt i den traumabearbetande processen.

Bild: After, 23 Lambda Prints, olika storlekar, 2002/10

Anxiety Object Series (Brain) (2010)

Anxiety Objects Series (Brain) består av fem abstrakta och flyktigt bearbetade skulpturer av lera, bemålade med silvertusch. Varje skulptur väger omkring 1 350 gram, vilket motsvarar den genomsnittliga vikten av en vuxen människas hjärna.

De står där på rad och liknar brutalt sönderslagna hjärnor, förstörda under bråkdelen av en sekund. *Anxiety Objects Series (Brain)*, är kanske på så sätt det verk i utställningen som starkast uttrycker våldets fysiska inverkan.

Present Tense (2002/10)

Present Tense visar en närbild av Brandts blåslagna ögonlock och betraktaren konfronteras med traumats fysiskt påtagliga och synliga avtryck... Det framstår som en ikonisk vittnesbörd om, och ett bevis för, att överfallet verkligen ägt rum.

Inte bara för den som betraktar bilden utan den bekräftar även för konstnären själv, att denna händelse faktiskt ägt rum.

Contusions (2010)

Videoverket *Contusions* handlar om förlusten av minnet och visar på svårigheten av att beskriva en traumatisk upplevelse. Vi ser Brandt röra sig i ett rum, gungande, som i en dröm, till ljudet av sin egen röst.

Han minns och reflekterar över vad som hände i Rom den dagen överfallet ägde rum. I det som liknar en långsam, hypnotiskt upprepad dans, får man en förnimmelse av att Brandt försöker komma tillbaka till sig själv, till det ögonblick då överfallet begicks. Han försöker komma ihåg detaljer som inte framstår som helt klara.

Här blir skillnaden mellan minnesbilden och minnet plötsligt tydlig, för där minnesbilden är spontan och konkret är minnet i långt högre utsträckning påverkat och konstruerat.

Letter to Rabi (2011-13)

Letter to Rabi, visades i sin ursprungliga form som en del i en utställning om hiv/aids, arrangerad av Läkare Utan Gränser. Verket innehåller en dialog mellan den nepalesiske hivsmittade pojken Rabi och Brandt.

Rabi sände teckningar och fotografier ur sitt liv till Brandt och de ingår i verket tillsammans med Brandts brev till Rabi. Dessutom ingår bilder och objekt från bl a hiv/aids-historien i västvärlden. Verkets dialogform lyfter fram skillnader som etnicitet, ålder och klass, mellan den nepalesiske pojken och den vite, manlige bildkonstnären från västvärlden. Dialogen bygger även en bro mellan den existentiella utsattheten hos mannen och barnets fysiska sårbarhet.

Gemenskapen kommer också till uttryck i far/son-temat, där maskuliniteten ifrågasätts när det inte finns en son som kan föra farsarvet vidare.

Då Rabi oväntat dog, valde Brandt att arbeta vidare med verket, som därmed fick ännu ett lager av betydelse, i det att mannen möter ”sonens” död och på så sätt konfronteras med sin egen dödlighet. Med silkesbokstäver skrivs förlusten in i minnesmattans mjuka textil, där skönheten i verket både hyllar den döde och samtidigt skapar ett spänningsfält inför förlusten.

Mötet med den andre blir också mötet med den andres frånvaro genom döden. Därmed också en reflektion över den egna dödligheten.

Post Trauma Documents (2011-15)

I Brandts projekt *Post Trauma Documents* (2011-15) tas traumatematiken och förlusten av identitet upp på nytt.

I samband med introduktionen till verken gör Brandt oss uppmärksammade på att de kretsar kring upplevelsen av att stå utanför ”vardagliga erfarenheter” och de känslor av osynlighet och överklighet som följer med detta.

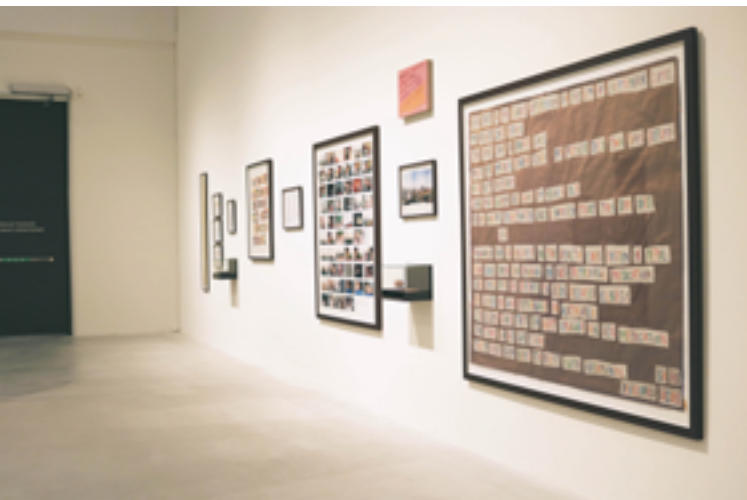

Bild: Utställningsinteriör Västerås konstmuseum

Nijinsky Notes (2015)

Nijinsky Notes är ett projekt, som tar sin utgångspunkt i Vaslav Nijinsky's (1889-1950) dagböcker, som skrevs under 6 veckor, 19 januari-4 mars 1919. Nijinsky hade nyligen blivit inlagd på ett mentalsjukhus och dagböckerna är skrivna under en manisk period. Nijinsky var en av den tidens mest berömda dansare och en banbrytande koreograf.

Brandt har i verket *Rehearsal (sacre de printemps)* (2015) gjort en improvisation på Vaslav Nijinsky's balett *Sacre de Printemps* från 1913, med musik av Igor Stravinsky. *Nijinsky Notes* innehåller utvalda textfragment från dagböckerna och tecknar en bild av en man, som både är infångad i ett psykotiskt tillstånd, men som även reflekterar över människans existens och förhållande till Gud, sex, kropp, kön, kärlek och konst.

100 års Övergripp (2015)

Med anledning av 100-årsdagen av kvinnors rösträtt i Danmark gjorde Brandt verket *100 Års Övergripping*, som består av en stor scenridå i halvgenomskeinligt silke.

På ridån finns två texter; en med ett utdrag ur en dansk rapport om våldtäkt och en med automatisk skrift. Den senare används som metod för att komma i kontakt med det undermedvetna. Brandt funderade över de sista 100 åren av övergripping som begåtts mot kvinnor, det utmynnade i ett antal tecken och meningar - som kommer från en stor och anonym kör.

Elective Affinities (2006)

När Brandt i sitt Marilyn-projekt arbetar med identifikation, grundar sig hans HannaWilke-projekt *Peter Super-T-Art*, på appropriation. På så vis uppstår en dialog mellan Wilkes och Brandts verk som inte minst visas i den klart uttalade framställningen av själva könet.

Där västvärlden genomsyras av fallossymboler finns det inte på motsvarande sätt en symbol för vulvan, kvinnans yttre kön. Med sina vulvaskulpturer i olika material försökte Wilke utgå från en position som kvinnligt subjekt och skapa en symbol för kvinnokönet.

Men på samma sätt som kvinnokönet är frånvarande som symbol i västvärldens kultur är även mannens mjuka penis frånvarande. Där förväntas den att vara en omnipotent fallos. Brandt arbetar därför med att dekonstruera fallosen genom att visa den mjuka, icke erigerade penisen.

Brandts serie *Elective Affinities* består av 8 akvareller, där titeln är en upprepning av Wilkes titel på ett verk som består av små vulvor i keramik. Akvarellernas ljusröda och köttlika färgkvaliteter påminner om Wilkes latexobjekt, t ex *Agreeable Object*.

Brandts akvarellserie är variationer över penisliknande former i ljusröda nyanser, från måttat rött till den mest känsliga, näst-intill, vitrosa nyansen. Konturerna flyter ut och formen går från att vara närmast abstrakt till nära naturalistisk, från den slappa till den erigerade, penisliknande formen.

Den ljusröda färgen signalerar feminitet som understryker könet och köttets skröplighet i det som ska vara virilt. Det är lustfyllda penistransformationer, erotiska och estetiska, som genom färgen i de mjuka formerna och i de instabila konturerna bryts ned från det falloscenterade och pornografiska.

Empire of The Senseless (2009)

Empire of The Senseless består av ett kinesiskt the-hus, som här fungerar som ett förhandlingsrum mellan köpare och säljare i sexindustrin.

Inne i the-huset hör man Brandts röst i hörlurarna och en text projiceras på golvet. Både the-huset och texten är dekonstruerade från Bree Daniels monologer i Alan J. Pakula's film "Klute" (1971), där Jane Fonda spelar huvudrollen som den prostituerade Bree Daniels.

Marilyns (Dancing for Vladislav) (2013/16)

"Marilyns (Dancing for Vladislav) (2013/16), är ett verk tillägnat den ryske konstnären Vladislav Mamyshev-Monroe (1969-2013), som jag dessvärre inte fick möta, men som jag hade kontakt med. Vi hade båda arbetat med att iscensätta oss själva som Marilyn Monroe. Vladislav hade antagit hennes efternamn och vi hade sett fram emot att mötas, de två Marilyn... Vladislav drunknade i en simbassäng 2013 och det är fortfarande oklart om det handlade om en olycka eller om det fanns politiska kopplingar till hans död. Vladislav stod under observation av de ryska myndigheterna som censurerat hans arbeten. Även Marilyn var observerad av FBI, för antiamerikansk verksamhet.

För mig är det här ett verk som handlar om gemenskap över könsgränser, tid och plats, det handlar om frihet och avsaknad av densamma."

(Peter Brandt)

his-stories/suicides (2015-16)

Verket *his-stories/suicides* tar sin utgångspunkt i självmord som inträffat i Brandt's eget liv. I textdelen beskrivs de människor som Brandt känt och som tagit sina liv, från hans egen bror till vänner och bekanta. I fotografierna syns en naken Brandt som intar den position som kvinnan traditionellt hade i surrealistisk konst, som ett objekt, med olika psykologiska reflektioner i sökandet efter en identitet.

*Inför utställningen samtalade
Eva Borgegård, intendent för
utställningar på Västerås konstmuseum
med Peter Brandt:*

-Post Trauma Documents är titeln på utställningen du visar i Västerås konstmuseum, kan du kort beskriva vad den handlar om?

Post Trauma Documents är en utställning med verk från 2000-2016 med fokus på mitt arbete kring trauma. I utställningen kommer det också att finnas några enskilda verk som inte direkt hör till kategorin trauma, men de ger perspektiv på och nyanserar bilden av mitt sätt att arbeta, som har sitt ursprung i 1970-talets feministiska konst. Den fick mig på allvar att analysera maktstrukturer både i samhället och i den privata sfären. Det var också härifrån jag lärde mig att vilken erfarenhet som helst kan omsättas till ett konstnärligt manifest.

Post Trauma Documents är också titeln på ett projekt jag visar i utställningen, som handlar om hur jag återvände till brottsplatsen i Rom, där jag 2002 utsattes för ett

våldsamt överfall. Projektet handlar om att återkalla minnen från själva överfallet och tiden därefter. Jag har fotograferat mig själv på brottsplatsen och arbetat med textbaserade verk i textil, där mina egna fragmentariska minnen sätts samman med vittnesmål från andra våldsoffer som jag fann på nätet.

-Du gestaltar ett personligt trauma men du har även synliggjort kollektiva trauman i dina verk. Vilka likheter och olikheter finns mellan det personliga traumat och det kollektiva traumat?

Det personliga och det kollektiva traumat är tätt sammanflätat, på så vis att ett trauma ju alltid upplevs av en enskild människa. Därför finns det i det kollektiva traumat, en mängd upplevelser och berättelser från olika människor. På utställningen visar jag bl.a. *100 Års Övergreb* (100 Års Övergrepp) som jag gjorde under förra året till en utställning som uppmärksammade 100-årsdagen av kvinnors rösträtt i Danmark. Där arbetade jag med det kollektiva traumat: våldtäkt. Under en hundraårsperiod har kvinnors

rättigheter i västvärlden väsentligen förbättrats, men varje dag kränks många kvinnors grundläggande rättigheter, som rätten till kontroll och makt över den egna kroppen. Det är ett verk som jag aldrig skulle ha kunnat göra, om det inte varit för att jag hade träffat så många kvinnor under mitt liv som varit utsatta för sexualiserat våld, så min utgångspunkt är alltid personlig.

-Du använder upprepning som en metod i ditt konstnärskap. Vad innebär metoden för dig när du har arbetat med t ex *Post Trauma Documents*?

I arbetet med det traumatiska spelar upprepning en väsentlig roll, då en traumatiserad människa ofta går igenom händelseförloppet om och om igen. Både genom minnesbilder av vad som hände, men också i hög grad via flashbacks och genom påträngande mardrömmar, som kan lamslå en människa fullständigt. Kan konst hjälpa till i bearbetandet av ett trauma?, det tror jag, både för den utövande och för människor som möter verket, att berätta om händelsen

om och om igen, är också ett terapeutiskt grepp.

-Video, fotografi, textil, performances, texter... Du använder flera olika uttrycksformer och material för att gestalta olika ämnen. Har det alltid varit så?

Då jag var ung målade jag, men ganska snart började jag intressera mig för hur olika medier och material kunde gestalta olika berättelser. I det avseendet har den kanadensiska konstnären Jana Sterbak (CAN 1955) varit mycket viktig för mig, hennes användning av okonventionella material som kött, choklad och svett. På ett sådant sätt att inte materialet dominerar eller blir uppseendeväckande. Ibland kommer idén till verk och material samtidigt, andra gånger går jag igenom olika medier och material innan jag tycker att det fungerar till just det verket. Det är sällan som ett särskilt material kickar igång ett verk.

-Flera teman i din konstnärspraktik berör ”svåra ämnen”, på vilket sätt hoppas du att museipubliken kommer att ta till sig just din utställning?

Jag arbetar uteslutande med ämnen som på ett eller annat sätt berör mitt eget liv. Mina egna problem och konflikter, människor jag mött, sociala, kulturella och politiska strukturer i samhället som utelämnas eller inte görs synliga, där jag har ett behov av att formulera ett innehåll och en form. Det är min förhoppning att publiken efter att ha sett min utställning kanske ser saker och ting på ett lite annat sätt. Den kanske kan resultera i mer förståelse och empati för människans olika livsvillkor, även om de skiljer sig från hur man själv har det.

-Hur känns det att göra en mitt-i-karriären-utställning i Västerås konstmuseum?

Det är en fantastisk möjlighet att få göra en mitt-i-karriären utställning i Västerås, att få visa utvalda verk från en längre tidsperiod, att se vilka sammanhang som finns mellan

de olika verken och hur nya teman kommer till och hur de ändrar sig... Det är en form av inventering för mig och jag är övertygad om att arbetet med den här utställningen och den bok som hör till den, kommer att ha en avgörande betydelse för mitt framtida arbete.

Jag är även mycket glad över att det är just Västerås konstmuseum som visar utställningen. Under 2014 deltog jag i gruppställningen *The Beginning Is Always Today: Contemporary Feminist Art in Scandinavia* på Västerås konstmuseum. Det var den första större presentationen av samtida feministisk konst i Skandinavien och hitintills den viktigaste gruppställning jag deltagit i. Mot den bakgrunden känns det extra roligt för mig att Västerås konstmuseum gett mig möjlighet att göra en så stor presentation, med trådar tillbaka till den tidiga feministiska konsten, till den samtida och att trådarna förhoppningsvis också sträcker sig vidare, långt in i framtidens feministiska konst.

Fri entré

Fri entré, med undantag för vissa program.

Öppettider

Måndag stängt

Tisdag, torsdag, fredag kl 10 - 17

Onsdag kl 10 - 20

Lördag - söndag kl 12 - 16

Kontakt

Information, butik, bokning av lokaler samt biljetter

Tfn 021- 39 32 22

E-post

konstmuseet@vasteras.se

Besöksadress

Karlskatan 2, 722 14 Västerås

Hemsida

www.vasteraskonstmuseum.se

**VÄSTERÅS
KONSTMUSEUM**